

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
BaThyány-utca 5. sz.

Mi a kérdés?

Abban az eszmezavarban, — mit az ellenzék a küszöbön álló választások előtt jónak lát felidézni a tekintetben, hogy a választópolgárok akarathatározása mi fölött dönt, vagyis, — hogy, melyik párt jelöltjére adják szavazatukat s hogy ezen szavazat által mit sankcionálnak, élesen, de elég különösen domborodik ki két dolog s az egész ellenzéki sajtó, de még a disszidens nyilatkozatok, szózatok s egyebek mind e körül a két felvetett és punktum szálíensként odaállított nagyhangú és első hallásra elég tetszetősnek látszó frázisról regélnek; úgy állítják fel a dolgot, mintha a választók akkor, mikor most az urna elé járulnak a parlament november 18-iki esti ülésén történtek érvényessége felett döntenek; nemkülömben, hogy az országgyűlésnek költségvetés nélküli időben történt feloszlata felett ítélnék.

Mindenki, aki csak egy kicsit foglalkozik a dologgal hamarosan meggyőződik róla hogy ez egyszerűen nem igaz.

Nem igaz először, — hogy a nemzet választói a november 18-iki parlamenti határozat érvényességéről, — az ellenzék szavaival élve, a lex-Dániel elismeréséről szavazataik útján nyilatkozhatnának. A november 18-iki határozatról, mint ilyenről kizárólag a parlament, a t. Ház nyilatkozhatik, ebbe a jogkörébe nem avatkozhatik senki; nem igaz továbbá az sem, hogy a választók szavazataikkal az ex-lex időben való házfeloszlata és ezzel kapcsolatos új képviselőválasztások helyeslését, — vagy rosszalását fejezhetnék ki: nem igaz ez, mert akkor nem szabadna egyáltalában részt venniük a választásban azoknak, kik nem tartják törvényszerűnek a feloszlatast, — ehelyett azonban épen az ellenzék készül legvehemensebben a választásokra, koalíciókkal, fuziókkal stb. erősítelve önmagát és készülve a nagy harcra, melyet önmagáért folytat.

De eltekintve attól, ha valjon a választások hivatvák-e az ellenzék által hirdetett módon verdiktet mondani, vegyük kisszvizsgálat alá magát a két ténykérdést, amelyben az ellenzék a jelenlegi választási politika kulminációját látja,

Az első dolog vizsgálni azt, hogy tulajdonképen mi történt november 18-án és hogy, ami történt, az alkotmányosság szempontjából lehet-e? Az történt, hogy a ház a saját tanácskozási rendjének megváltoztatására irányuló Dániel-féle indítványt egyszerű szavazással, vagyis vita kizárásával, határozattá emelte s az elnök ezt, mint határozatot kimondta. Arra a kérdésre már most hogy ez, vagyis a vita nélküli szavazás ebben a kérdésben alkotmányjogilag, vagy amennyiben erre vonatkozó alaptörvény, precedens, vagy szokásjog nem létezik, egyáltalában megengedett dolog-e, akármely oldalról tekintsük is a felvetett kérdést, a felelet az, hogy igenis lehet. Lehető első sorban azért mert a képviselőház jelenlegi házszabályai semmiféle intézkedést nem tartalmaznak arra nézve, hogy módosításuk, megváltoztatásuk miféle alakosságok betartásával történhetik meg.

Lássuk a második kérdést. Feloszlatható-e a ház költségvetés, vagy indemnitás nélkül. Erre pedig a felelet az, hogy „igen”. Feloszlatható azért, mert az 1848. évi IV. t.-c. korlátozását célzó 1867. évi X. t.-c. idevonatkozó rendelkezése csupán azt akarja elérni, hogy a korona a feloszlatast jogával a parlament rovására és annak munkaképességével szemben ne élhessen, ellenben arra az esetre, ha a parlament maga akadályozza meg a költségvetés, vagy indemnitás megszavazását, a koronára nézve korlátozást nem tartalmaz.

Ez volna tehát röviden az a két kérdés, amit az ellenzék a választók által akar eldönteni!

A valóság azonban az, hogy a korona a válságos viszonyok közt egyszerűen a nemzetre apellál, hogy vajjon helyesli és

többséggel biztosítja-e a választók serege a jelenlegi kormány politikáját, mely első sorban a parlament munkaképességének helyreállítására és ennek megtörténtével a magyar nemzet gazdasági megerősödésének alapvetését célzó törvényhozási intézkedésekre irányul.

Az tehát a kérdés: akarnak-e a választók olyan munkaképes képviselőházat, mely az egész ország lakosságának nemzeti és anyagi jólétére szolgáló törvényeket alkotson? Igen vagy nem?

Nem csalódunk ha azt mondjuk, hogy erre a kérdésre minden becsületes hazafi csak „igen”-nel válaszolhat, s ha igennel válaszol úgy szentesíti a kormány és a szabadelvűpárt programját és politikáját,

Választási mozgalmak.

Szabadkán, mint már említettük, az I. kerület szabadelvűpárti jelöltje Vojnich Sándor.

Allítólag ma az ellenzék is jelölt. Vojnich ellenjelöltje a jelölés szerint Varga Károly lenne.

A II. kerületben Törley Józsefet fogják jelölni Mukits Simonnal szemben.

Baján a képviselő választás a központi választmány határozata szerint f. hó 30-án lesz.

A szabadelvűpárt, de Baja választóinak nagy többsége bizalma báró Vojnich István személyében összpontosul, akinek népszerűsége és a város ügyei iránt tanusított hathatós érdeklődése biztosítaná a szabadelvű párt fényes diadalát.

Baján a regőczei kerület választói ma nagy értekezletet tartottak a Bárány-szállodában és egyhangulag Piukovics Elemért jelölték szabadelvűpárti programmal. Megválasztása biztos.

A regőczei kerület ellenzéki választói ugyancsak ma Baján jártak és felajánlották az ellenzéki jelöltséget Rajk Aladárnak, aki azonban kijelentette, hogy csak Baján fog fellépni.

A bácsalmási Kossuth-párt is járt ma Baján és a jelöltség elfogadására Baros József bajai ügyvédet kérték

föl, aki azonban a jelöltséget szintén nem fogadta el.

A *vérbásziak* tegnap Szabadkán jártak báró Vojnich Istvánnál felajánlva neki a szabadelvűpárti jelöltséget. Báró Vojnits István szívélyesen fogadta a kerület küldötteit és a jelöltséget elfogadta.

A megye kerületeiben nagyban szaporodik a jelöltek száma. Különösen az ellenzékieké.

Apában már három jelölt is van: *Matkovits* Béla szabadelvűpárti, *Vigyázó* Ferencz gróf Kossuth-párti és *Fernbach* Péter pártonkívüli.

Zomborban is beszélnek *Fernbach* Péter pártonkívüli jelöltségéről *Drakulits* Pállal szemben. Emlegetik azt is, hogy *Tómic*s Jásó szerb radikális programmal szintén fellép.

Bácsalmáson *Zsarkó* Ferencz lépne föl *Latinovics* Géza szabadelvűpártival szemben.

Ó-Becsén a jelöltek: *Radovánovics* György szabadelvűpárti, dr. *Terék* József Kossuth-párti, *Galambos* Pál szabadelvűpárti. Itt tehát a szabadelvűpártnak van két jelöltje.

Hodsághon *Erl* János szabadelvűpárti lép föl.

Ellenjelöltek nélkül vannak a következő szabadelvűpártiak: *Kernyán* *Piukovics* József, *Titelen* *Miloslavjevics* Milán, *Tovarisován* *Gröman* Dezső, *Verbászon* *Vojnits* István báró, *Kulpinban* *Mihalyovits* Kornél.

Füredi Jákót, lapunk munkatársát a dobrai kerületben jelölték szabadelvűpárti programmal *Vlád* Aurél dr. nemzetiségi jelölt ellen.

Csantavér község szabadelvűpárti választóközönsége mai napon tartott pártértekezlete alkalmából a *magyar-kanizsai* választókerület képviselőjelöltjéül egyhangulag *Buday* Pál dr. zentai lakost jelölte ki.

Az értekezlet után a párt *Tisza* István gróf miniszterelnökhöz üdvözlő sürgönyt menesztett *Basch* Herman pártegyesület és *Kiss* Béla pártjegyző aláírásával.

Tisza István gróf miniszterelnök e táviratban adott választ:

Örömmel és köszönettel vettem az értesítést, hogy *Csantavér* község szabadelvűpárti választó polgársága

Igen finom minőségű egyiptomi hüvelyek
Cleopatre 100 drb — kor. 24 fill.
" 1000 " 2 " — "
" **parafás** 1000 " 2 " 80 "
o o o o o o o o kaphatók:

ERDÉLYI D. ÉS TRSA
m. kir. különlegességi és dohánynagyárudában
Kossuth-u. **SZABADKÁN** Kossuth-u.
o **Nagyobb vételnél kedvezmény.** o

Diva 100 drb — kor. 30 fill.
" 1000 " 2 " 40 "
" **parafás** 1000 " 2 " 80 "
Prima, Igen finom 100 " 3 " 32 "
" " " 1000 " — " — "

dr. Buday Pált egyhangulag a kerület képviselőjének jelölte. Megtisztelő bizalmukat bizalommal viszonzom, mely remélnem engedi, hogy a helyzet komolyságának megfelelő, elszánt küzdelemben fognak elveink győzelméért sikra szállani.

* * *

Az apatini választókerületi a következő bizalmi nyilatkozattal tudatta a szabadelvű párt jelölését:

Az apatini választókerület szabadelvű polgarainak igaz tiszteletét, ragaszkodását és Nagyméltóságod jelen és jövő működése iránt való törhetlen bizalmát tolmácsolom azonnali ünnepélyes alkalomból, amidőn a párt mátházi *Matkovics* Béla urat egyhangú lelkesedéssel képviselőnek jelölte. *Dombovics* Márton pártelnök.

Tisza István gróf miniszterelnök az üdvözlést eképen köszönte meg:

Matkovics Béla jelölését örömmel üdvözölöm. Bizalommal várom hazafias buzgalomtól és kipróbált elszántságtól, hogy vele zászlónkat diadalra fogják vinni és ezzel az alkotmányos rend helyreállítására, a parlamentárizmus megmentésére irányuló akciót hatékonyan elősegítik. Szíves üdvözlésükért, valamint megtisztelő bizalmuk kifejezéséért fogadják őszinte köszönetemet.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól.

Budapest, 1905. jan. 9.

Csupa élet, mozgalom volt tegnap Budapest. Az akció a választások körül teljes erővel tört ki. A kormánypárt három helyen is fölvonult. A Belvárosban, a II. kerületben és a Terézvárosban. Az első két helyen programbeszédet is hangzottak el. És itt, az elsőnél álljunk meg egy pillanatra. A *Tisza* gróf elmondotta beszéd nem pusztán a képviselőjelölt programja, hanem valóságos kormányprogram és parlamenti munkaprogram. Egész csapat reformot helyezett a kormányelnök kilátásba és ha a parlament azt elvégzi, derekas munkát végzett, olyan munkát, a mely az egész nemzet javára válik.

Mindennek előfeltétele azonban magának a parlamentnek munkaképessége és hogy a képviselőház munkaképessé váljék, az most tisztán a nemzettől, a választások eredményétől függ. Most hiábavaló a nagy koncepció, hiábavaló a jóakarát, ha kivitelének gátat vet a parlament munkára képtelensége. A választások képe azonban kezd kibontakozni és alapos a remény, hogy a kormánypárt nagy többséggel kerül vissza a parlamentbe. A kormánypárt mintegy nagyven mandátumot nyer, magában Biharban nyolcat föltétlenül, Nyitramegyében négyet, Pozsonymegyében kettőt, Baranyában hármat, Somogyban kettőt, a mi tizenkilencet tesz; a többi szétszórtan az ország különböző vidékein kapja.

A mikor a képviselőházat fölösszárták a pártok ekképen állottak:

Kossuth-párti a fuzióval: 117, ujpárti 5, néppárti 21, dissidens 23, pártonkívül álló ellenzéki 8, ellenzéki összesen 174. Ezzel szemben a kormánypártnak a 48 horvát képviselőn kívül 239 tagja volt, a jövőben lesz 279 embere, a horvátokkal pedig 319 tagja. A kormány tehát e szerint a parlament 3/4 része felett rendelkezik majd. És kedvezőbbé válik helyzete azzal, hogy hadseregét a házszabályrevízió alapján toborozta. Politikája tehát a legteljesebb sankciót nyeri. Ennek a szankciónak az alapján aztán a Háznak megalakulásánál az új házszabály lesz az irányadó, a melylyel az alakulás már az első napon keresztülvihető. Az országgyűlést tudvalevőleg február hónap 15-ére hívta egybe a király, az első ülését a képviselőház azonban 18-án tartja, másnap pedig a trónbeszédet hallgatja meg, a melynek elmondása céljából a király már február 17-én Budapestre érkezik.

A bajai ellenzék dühöngése.

— Telefon tudósítás. —

Baja város törvényhatósági bizottsága ma tartotta meg január havi rendes közgyűlést Bezeredy István elnöklete alatt.

Az ellenzék, önmagához híven, ezt az alkalmat is megragadta, hogy dühöngjön, hogy kvalifikálatlan módon támadjon a polgármesterre és a főkapitányra, azzal vádolva őket, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok választásakor korteskedtek és vesztegettek.

Egy fiatal obtyinárka, *Fehér* Jenő dr. ügyvédjelölt csapta a legnagyobb zajt.

Utánna *Szirmay* Vidor dr. szólalt föl, s egy levelet olvas föl, melyből minden áron azt akarta bebizonyítani, hogy a főkapitány korteskedett.

Az ellenzék zsvajja között mondta el kortesbeszédét *Szirmay* dr. A zsvaj méltó volt a beszéd durvaságához.

Egy üdvös eredménye mégis lett a közgyűlésnek és ez az, hogy elismerte, miszerint a polgármesternek a törvényhatósági bizottsági tagok választásánál még korteskedni is szabad.

A közgyűlés a többi tárgyaknál a tanács javaslatát fogadta el.

Lengyelt Zoltánt elővezetik.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 9.

Ma vonták kérdőre Lengyel Zoltán volt országgyűlési képviselőt még a clopyi hadiparancs idejében megjelent egyik cikkéért, királlysértés, becsületsértés és lázításért.

A tárgyalást *Zsitvay* Leó elnök nyitotta meg 10 órakor és az esküdtszék megalakulása után konstata, hogy habár Lengyel Zoltán az idézést átvette, a tárgyaláson még sem jelent meg.

A vádat képviselő dr. Magyar ügyész indítványozza, hogy a vádlottat, aki az engedelmisséget megtagadta, vezessék elő.

Zsitvay elnök rövid tanácskozás után kihirdeti a bíróság határozatát, a mely Lengyel Zoltán *azonnali elővezetését* rendelte el. A míg a rendőrség ez ügyben eljár, addig a tárgyalást felfüggeszti és az esküdtkeket egy kis türelemre kéri.

Tekintve, hogy Lengyel Zoltán nincs Budapesten, hanem választókerületében időzik, valószínű, hogy *letartóztatják*.

HIREK

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Január 7. A gazdakör bálja a Pest szálloda összes termeiben.

Január 8. Kath. legényegyesület táncmulatsága, az egylet saját helyiségében.

Január 15. Az ipartestületi dalárda hangversenve és táncmulatsága a Pest-szálloda nagytermében.

Január 28. Az izralita nőegylet táncmulatsága a Pest szálloda összes termeiben.

Február 5. A szabómunkások szabadkai szakegyesületének mulatsága a Pest szálloda termeiben.

— **Uj közigazgatási bíró.** Értesülésünk szerint Dr. *Molnár* Károlyt, a hódási kerület volt képviselőjét Ő felsége közigazgatási bíróvá fogja kinevezni. A felterjesztése már megtörtént. — Dr. *Molnár* Károlynak e kitüntetés bizonyára általános örömet fog szerezni mind azon köröknek, kik e férfival szorosabb összeköttetésben álltak Ő a közigazgatás terén nem homonovus, már mint kulai szolgabíró kitünt szorgalmával és kiváló szak tudásával.

— **A város költségvetése.** A belügyminiszter a város 1905. évi költségvetését, *Fischer* Jákó dr. felebbezésének elvetésével helyben hagyta.

— **A központi választmány ülése.** A központi választmány holnap délután tartja alakuló ülését. A megalakulás után tűzik ki az országgyűlési képviselőválasztás határnapját és megfogják választani a választási elnököket.

— **Hivatalbalépés.** *Szabados* Béla a Kemény Herman távozása folytán ennek helyére kinevezett városi állatorvos ma elfoglalta hivatalát és egyben a magán gyakorlatot is megkezdte.

— **Jótekonyság.** Ott a hol a zord idő beálltával a nyomor üti fel tanyáját, a jótekonyság gyakorlása az egyetlen mód, mely a nélkülözhető embertársainkat megmentheti a végpusztulástól. Igen sokan akarnak szívük sugallata szerint segíteni e rettentő bajon, s a jótekonysági akciók meg is indulnak, de az eredmény vajmi kevés, mert többnyire tájékozatlansággal vezetik és épen ott nem nyújtanak segílyt, ahol a baj a legégetőbb. Pedig régi közmondás, hogy „bis dat, qui cito dat.” A szabadkai izr. önszegélyző és gyámolító egyesület, nagyérdemű elnökének dr. *Singer* Bernát főrabbinak kezdeményezésére most olyan irányban kezdi meg a jótekonyság gyakorlását, hogy nem a segílyt kérők, hanem a segílyre szorulóknak jussanak első sorban a könyörület forrásához. A napokban már az egylet előjárósága eképen nagyobb mennyiségű fűtőanyagot és lisztet juttatott oda, ahol legjobban rászorultak a nyomor enyhítésének eszközeire. Milyen üdvös lenne, ha összes jótekonny intézményeink ezen az uton haladnának és ahelyett, hogy a könyörület fillereit illetékteleneknek is juttatnák, az igazi nyomor tanyáit keresnék fel.

— **Kórházunk felebbezése.** A belügyminiszter a *Mária Valéria* közkórház 1905. évi költségvetését helybenhagyta. De nem hagyta helyben a kórházi orvosok és kórházi tisztviselők fizetésének az emelését. Így azután a napi ápolási díj 1 kor. 68 fillérben állapított meg.

— **A ludasi orvosi állás.** A belügyminiszter leirata értelmében dr. *Biró* Károly polgármester felhívta a tanácsot, hogy a ludas pusztai kerületi orvos állásra vonatkozó javaslatát akként terjessze elő, hogy az állás még a palicsi fürdőidény kezdete előtt szervezhető legyen.

— **Polgármesteri kinevezések.** Dr. *Biró* Károly polgármester a Pécs *Tukulyac* Fábán nyugdíjazása folytán üresedésbe jött hivatali állásra *Kollár* Félix utkaparó előmunkást, ennek helyére *Milodánovits* Ferenc utkaparót, ennek helyére pedig *Szecsics* Márk helybeli lakost nevezte ki.

— **A kórházügyi bizottság** február hó 12-dikén d. u. 4 órakor ülést tart.

— **Öngyilkosság.** *Mukics* Jakabné 5-ik körű 50 éves özvegyasszony tegnap délelőtt 10 órakor szobájában öngyilkossági szándékból felakasztotta magát s mire tettét észre vették, kiszenvedett. Tettének oka ismeretlen. A rendőri hullaszemléltés ma délután tartották meg *Barta* Antal és *Milkó* Izidor hatósági orvosok közbenjöttével.

— **Összeégett a forró vízben.** Véletlen szerencsétlenség áldozata lett *Crnkovics* Alojzia 15 hónapos kis leány. Karácsony másnapján édes anyja megakarta fürösztetni és addig, míg a fürdőt elkészítette, egy székhez állította. Egy lépésnyire a gyermekét helyezte el a teknőt, amelybe forró vizet öntött. Amint az anya egy pillanatra a szoba másik részébe sietett, a fürdőhöz szokott kis leány odahajolt a teknőhöz és mire anyja észrevette, már belebukott a forró vízbe, amely gyenge testét teljesen összeégette. A szerencsétlen leányka a mai napig kinlódott halálos sebeiben, míg ma délelőtt kiszenvedett.

TANÜGY.

Havi tanácskozmány.

A VI. iskolakerület (Bajai-ut) tanítótestülete rendes havi tanácskozmányát e hó 9-ikén tartotta meg *Szikra* János igazgató-tanító elnökletével.

A folyó ügyek letárgyalása után a tantestület tagjai *Czucz* Béla osztályába vonultak s itt meghallgatták most nevezett fiatal tanítónak gyakorlati előadását a beszéd- és értelemgyakorlatok köréből. Előadó szemléltette, a kérdve-kifejtő tanalak alkalmazásával tárgyat biztosan, szakszerűen a módszertani szabályok értelmében kezelte. Egy játék lovon szemléltette annak részzeit; gyermekded nyelven fejtegette hasznát, jó és rossz tulajdonságait. Beszélt az állatkinzásról, a ló táplálkozásáról stb.

Visszavonulván a testület tagjai, rendes tanácskozási helyükre, itt a gyakorlati tanítás minden fázisát szakszerűen megbeszélték s a tanulságos eszmecsere után birálatul kimondatott, hogy *Czucz*ynak szemléltető előadása sikerült s ezért nevezettnek jkönyvi köszönet szavaztatott.

Az osztálytanítók jelentéseiből kitűnt, hogy e kerületben a tanulók iskolába feljárása rendes, a szorgalom és előmenetel pedig kielégítő.

A felvett jkönyv hitelesítésére Takács Gáspár hitelemző jelöltetvéni ki, most nevezett hitelemző bejelenti, hogy a kath. népkönyha elnökségének megbízásából a bajai-uti iskola 10 tanulója — a legszegényebb sor-suakból ki lesz szemelve s ezek ingyen-ebédet fognak kapni.

Bizony ebben az inséges évben találkozni 100 szegény tanuló is, aki ingyen ebédre szorul; de a népkönyha csak vagy 80 gyermek befogadására képes: tehát minden körülbelül csak 10 gyermek részesülhet eme humánus intézmény jótéteményeiben.

Ezzel az ülés berekesztetett.

MULATSÁGOK.

A Gazdakör bálja. Folyó hó 7-én lett megtartva a „Szabadkai Gazdakör” által rendezett táncvigalom a Pest szálloda összes termeiben, a mely úgy anyagilag, mint erkölcsileg várakozáson felül sikerült. A már este 9 órakor zsuffolásig megtelt diszesen és izlésesen feldisztatott táncteremben a mulatni vágyó nagy közönség Hasi Kálmán közkedvelt cigányzenekarának ropogós csárdása mellett kezdte meg az idei farsang legelső bálját. A rendezőségnek fáradhatlan buzgóságát siker koronázta, mert egész világos reggelig tartott a jókedv és a tánc.

Jelen voltak: Dr. Biró Károly polgármester, Törley József és Gyula, Dr. Lipozenics Lázár, Dr. Vojnits Gyula, bajsai Vojnits Simon, ifj. Vojnits Sándor Gyelmis Gerő, Birkáss József, Dr. Janiga János, Regényi Lajos stb.

Asszonyo: Dr. Biró Károlyné, ifj. Vojnits Sándorné, özv. Gencsyné, özv. Vojnits Máténé, Dr. Lipozenics Lázárné, Dr. Havas Rezsőné, Dr. Kiss Péterné, Dr. Vojnits Gyuláné, Piukovits Istvánné, Bódics Mátyásné, Lendvay Jeremiásné, Sztipics Alajosné, Sztipics Bódogné, Sztipics Albertné, Huszta Ferencné, Sztantics Bertalanné, Szkenderovics Máténé, Szkenderovics Ferencné, Piukovits Antalné, Kádár Györgyné, Csik Dezsőné, Kuluncsics Dánielné, Polyakovics Jánosné, Vujkovics C. Jakabné, özv. Kuntity Ferencné, özv. Péntes Pálné, ifj. Ivandékics Márkné, Gabrics Ferencné, Vokovics Mártonné, Dulics Péterné, özv. Mamusics Lázárné, Polyakovics Alajosné, Kubatovics Jakabné, Lakos Gyuláné, özv. Gabrics Józsefné, Pertics Alajosné, Crenkovics Fülöpné, Matkovics Lázárné, Kopunovics Józsefné, Andrasics Alajosné, Szkenderovics Józsefné, Lámiczné, Kozláné.

Leányok: Lendvay Tera és Margit, Baics Katica, Balassa Juliska, Péntes Berta, Leml Katica, Vidakovics Teréz, Ivics Boriska, Gergics Rózsika, Polyakovics Mariska, Gabrics Mariska, Pletikoszics Ilka, Dulics Julia, Matkovics Anna, Mukics Magdolna, Kovács Irénke és Gizella, Simon Marcel, Dulity Rozália, Pertics Katica, Szkenderovics Etelka, Baics Juliska és Erzsike, Kuluncsics Eszter, Péntes Mariska, Szagmaiszter Olga, Horvátszky Johanna és Mariska, Kuntity Matild, Eördögh Teréz, Mácskovics Anna, Kádár Ilonka, Vince Ilonka, Matkovics Anna, Kovacsev Mariska, Dulics Katica és Mariska, Szkenderovics Liza, Vidakovics Teréz, Csajkás Terka, Balkó Mariska, Csajkás Anna, Kuluncsics Anna, Balancsics Mariska, Sinkovics Berta, Polyakovics Mariska, Vujkovics L. Rózsika és Etelka, Sztipics Etuska, Balázs piri Ilonka, Szarcsevics Marga, Kuluncsics Ilonka és Lujza.

A háboru.

A háborura vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

London, jan. 9.

A Reuter-ügynökség jelenti Nogi főhadiszállásáról 5-éről: Port-Arturban az első napon az átadás után két helyen tűz ütött ki. Stössel tábornok ezért a japán főhadiszállás bocsánatát kérte és kijelentette, hogy az önkéntesek, kik a helyőrség kivonulásakor a városban maradtak, nem voltak elegendő fentartására. Azt is kérte, hogy a japán csapatok azonnal vonuljanak be.

Suda, jan. 9.

Az Oleg, az izumerud, Dnjeper és Rion nevű orosz cirkálók, valamint a Grosznij, Gromszki és Rezoj nevű torpedónaszádok tegnap délután elindultak Port-Szaidba.

Tokió, jan. 9.

A japánok Port-Arturban hajóraj állomást létesítenek és legközelebb megnyitják a kikötőt a nemzetközi kereskedelemnek. A port-arturi fiotta most az aknák fölszedésével van elfoglalva.

Glasgov, jan. 9.

Glasgov mellett ma reggel a nyílt tangeren egy spanyol hajó összeütközött egy görög gőzessel s mindkettő elsülyedt.

TAVIRATOK

Tisza miniszterelnök és a Fekete kéz.

Budapest, január 9. Lebanonból (Északamerika) táviratozzák: Vencler Ignác fémmunkást a külügyminisztérium megkeresésére letartóztatták. Avval vádolják, hogy Tisza István gróf miniszterelnöktől kétezer dollár támogatást kért azzal fenyegetve, hogy kérése megtagadása esetére a Fekete kéz egy képviselője karácsony előtt megöli.

József főherceg állapota.

Budapest, jan. 9. Fiuméből táviratozzák, hogy József főherceg állapotában a tegnapi nap folyamán nem volt különös változás. Érverés 80, hőmérséklet 37.0. A ma reggel 9 órakor kiadott orvosi jelentés szerint a főherceg állapota a tegnaphoz képest ismét javult, a szívverés és hőmérséklet rendes a szivműködés kielégítő.

**Néhai Piro; Jozsi
Orchesterhegedűje**

eladó

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedden: Keresd a szived, szinmű.
Szerdán: Postás fiu és a huga, bohózat.

Csütörtökön: Tavasz, operette.
Pénteken: A vasgyáros szinmű.
Szombaton: Fecskefészek, eredeti operette (ujdonság).

Vasárnap délután: Arany kakas, vigjáték, este: Fecskefészek.

Hétfőn: A löcsei fehér asszony, eredeti szinmű (ujdonság).

Postás fiu és a huga.

A közönség egész este pompásan

mulatott azon az ujdonságon, melyet színészeink szombaton este mutatnak be. Bohózatról lévén szó ez a legteljesebb elismerés a közönség részéről. A bemutatott darabot nem jellemzi a mesterkelt pikantéria, hanem a csapongó jókedv, mely minden jelenetből, minden mondatból kisugárzik. A siker teljes volt, amiben nagy részük volt az előadóknak is, a kik pompásan illeszkedtek a nekik szánt keretbe sokat adva a maguk leleményességéből is. Jó példával járt elől a darab kiváló rendezője és főszereplője Rátkai Sándor, a kinek kedves közvetlensége melylyel a postás fiu alakját élénk állította, már magában véve is biztosítani tudta a sikert. Mellette Gerlaci Hermint is ünneplte a közönség. A többi fő szerep is mind kipróbált és megbízható kezekben volt. A közönség nem is fukarkodott elismerésével, melyből bőven kijutott Mihályfi Juliának (Bájkerti Lili), Szilágyi Ivornak (Dr. Csipkés), Erdőssy Károlynak (Salánczy) is. — Társulatunk bebizonyította, hogy nemcsak a drámák, hanem a bohózatok előadásában és ki tudja elégiteni a legfokozottabb igényeket.

**Hol lehet legolcsóbban
Kvásárolni**

**kész férfi öltönyt,
gyermek ruhát,
női kabátot
és paletot**

Földes Samu

Szabadka, Főtér Vermes-palota.

Férfi öltöny	---	17 kor. feljebb
Ulster	---	22 " "
Felöltő	---	17 " "
Gyermek öltöny	---	5 " "
Gyermek felöltő	---	9 " "

**Külön osztály női
konfekciókban.**

Női Jaquetok	---	11 kor. feljebb
Női Paletok	---	17 " "
Fiu és leánygallérok	---	5 " "

**Meidinger
kályhák**

a legjobb kivitelben, jótányos áron kaphatók egész új, használatlan állapotban, építkezéstől felmaradtak

Nagy Ferenc

építőmesternél Szabadkán, VI. kör Halasi-ut 377. szám.

HIRDETÉSEK

felvételnek Kladek és Hamburgernál

KÖZGAZDASÁG.

Gabonaáraink.

A budapesti tőzsdén — ellentétben a világgazdaság tőzsdéivel — január elseje óta megindult a gabonaárak ellanygulása s azóta feltartóztatlanul gurul az irányzat a lanyulás lejtőjén lefelé.

Ha az ember visszaidézi emlékezetébe a mult év hullámzásait s összehasonlítani akarja azok indokait a mostani viszonyokkal, bámulva látja tőzsdénk inkonzekvens gondolkodását. Mult év február — márciusában az orosz-japán háboru korbácsolta fel a hausseisták szenvedélyét; ma amikor már érezni kezdjük lassankint a háboru hatását, az árak esnek visszafelé! Mert tagadhatatlan, hogy Oroszországot sok ezer munkáskézről fosztotta meg a háboru, tény az, hogy a folytonos hadakozás úgy a japán, mint az orosz részen kettőzött szükségletet idézett elő. Mi lenne ezeknek a természetes következménye? Miután egy import állam kivitele csökkent, egy export állam bevitelét pedig nagyobodott, a világkereslet és világinlát viszonyában szilárdító hatású körülmények álltak be.

A háboru megindulásakor felszórtak az árak, ami indokolva is volt azzal, hogy a jövőendő események előre eskomptáltattak.

Igen, de a bpesti tőzsde és a többi világgazdaság is egyszerre — a jó Isten tudja milyen okból — megváltoztatták gondolkodásukat és el-lanyhultak!

Aztán jött a szárazság; az árak ismét gyors tempóban szálltak fel-felé s mikor a szárazság hatása: a világgazdaság csökkenése beállt, mikor ez hivatalos statisztikai adatokkal bizonyossá vált: az árak elkezdtek visszamenni s ennek még ma is — nagyobb léptekkel már — lefelé.

Igaz, hogy nem csak a mi tőzsdénket érheti a következetlenség vádja, hanem a világ többi piacát is; igaz, hogy egy tőzsde nem maradhat változatlan a világgazdaságban. De viszont igaz az is, hogy nekünk annyi közünk van Amour spekulációjához a csikágói piacon vagy Argentinia termés-kiállításához, mint a kutyának a macskához.

A legnagyobb következetlenséget azonban — mikor tehát a világgazdaságtól függetlenné teszi magát tőzsdénk — ma követi el!

Az időjárás és a spekulálók gusz-tusa szerint igazodik irányzatunk. S a baisseisták verve mellüket nagyhangu kiabálással igyekeznek elfojtani a józan gondolkodó szavát. Hozatalok emelkedése, lisztüzlet pangása stb. stb. az érveik azoknak, kik az árak lenyomásában találják meg: zsebük érdekét.

Helyezkedjünk csak az objektivitás magaslatára s lássuk mi történik tulajdonképpen?

Az ország készletei fogyóban vannak. A meglevő buzakészleteket erős kezek tartják. Az utak mindenfelé járhatatlanok.

A viziutak nemsokára teljesen befagynak. A román és a balkán-

buzák használata megszűnt. Nálunk, Ausztriában, de még Angliában (Irország) is, a szegény nép tápláléka: a burgonya rothad. Tengerink nincs, a Laplata tengerije emberi táplálékra nem alkalmas.

Mindezek dacára — mert a lisztüzlet rossz(?) és mert a budapesti látható készletek szaporodnak, az árak egyre olcsóbbodnak.

Nagyon gyengén épített érv az, hogy a «lisztüzlet pang!» Hallottunk mi már mást a malmoktól, kiknek főérdeke az olcsó gabonaár? Még sohasem! Pedig most elfogadhatjuk az érvelést. Persze nem abban az értelemben, ahogy a malmok mondják! Karácsony és újév után vagyunk, abban a periódusban, mikor minden cikkben szünetel az üzlet, így a lisztben is! Hogy ez a pangás csak ideiglenes s hogy inkább valószínű a közeli fellendülés, mint az ellenkezője, ezt a malmok legjobban tudják.

A hozatalok növekedése egyáltalában nem ok! Tél elején állunk s úgy lehet, hogy hamarosan el lesznek zárva vízi utaink s használhatatlanok lesznek országutaink. Akkor is fognak szaporodni a hozatalok. Minden momentum a szilárdulás mellett szól s ha más okok közbe nem jönnek a dolgokkal és viszonyokkal számolni tudó gazda vagy kereskedő csak emelkedést várhat.

(b. j.)

REGÉNY CSARNOK.

A SÖTÉT TITOK.

15.

Alice röviden elmondta a reggel eseményeit.

— Atyádat vádolják, hogy meggyilkolta a nagybátyját?

— Igen, sőt azt is mondják, hogy bizonyítékaik vannak.

— Ugy, hallgass meg, Alice: Bármi derüljön is ki, semmi sem ingathat meg! Kimegyek a boncházba; megfigyelek mindent, hogy véleményem alkotta magamnak édes atyád ártatlanságát bebizonyíthassam. Nem engedhetem meg, hogy a jegyese gyilkos leányként éljen.

— Az ön jegyese? Mért ringatja magát ebben az ábrándban? Édes atya ezután a rettenetes esemény után nem egyezik a házasságba. Köszönöm nemes érzelmeit, de ajánlatát nem fogadhatom el, míg ez a folt a nevünkön lesz. Vegye vissza adott szavát és most Isten önnel, mindörökké.

— Azt gondold, hogy elhagylak a szerencsétlenségben? Hogy édes óráinkat, édes ábrándjainkat elfelejtem?

— A sors akarja így.

— Imádlak, te szeretsz, mit törődöl te a sorssal? E pillanattól fogva a tied vagyok, aminthogy téged az enyémnek nevezlek. E perctől fogva egész életemet a te boldogságodnak szentelem! Szerelmünk első teendője az legyen, hogy atyádat e méltatlan gyanu alól tisztázzuk.

Megragadta a szeretett leány kezét, megcsókolta és sietve távozott.

Mikor kint a kocsiban a hűvös szél megcsapta izzó homlokát, ismét visszanyerte nyugalmát. A tényállást kezdte mérlegelni. Hogy büntény történt az kétségtelen. De ki volt a bűnös? Rochford Adolf nem lehetett. Talán Rochford Harold? Valószínűnek tartotta, hogy az utóbbi a bűnös, csak hogy egyedül ő sem lett volna képes a gyilkosságot elkövetni, mert a halott nagy, erős ember

volt. Hogy őt legyűrjék, legalább is két embernek kellett vele megküzdnie. Az a Normann Henry volt volna a másik?

Gondolataiba mélyedve ért haza; gondolataiba mélyedve töltötte az estét s még késő éjszaka is föl-alá járt szobájában. Egész gondolatvilága azt kutatta, melyik uton-módon sikerülhetne legkönnyebben a titokzatos büntény fölé boruló fátyolt fellebbenteni.

V.

Mikor Róbert másnap a reggelinél ült és a lapokat olvasta, egy nagy hirdetésre esett a tekintete, a mely arról értesíti Londont, hogy egy nagy hajórakomány indiai szőnyeget kapott London egyik első kereskedőháza.

Alig olvasta el a hirdetést egy gondolata támadt.

Indiai szőnyegek! Normann Henri nem Indiából jött-e? Kocsiba ült és a kereskedőházhoz hajtatott. Megérkezve az egyik elárusítóhoz fordult.

— Bocsánat, uram, szólította meg Róbert, ezek a szőnyegek csakugyan most érkeztek Indiából?

— A legújabbán, volt a felelet. Keleti utasunk csak két napja érkezett meg velük.

— Valóban izlések, folytatta Róbert, a szőnyeg mintáit műértő szemmel vizsgálva. Kitűnő fiu lehet az önök utazója.

— Ismeri talán?

— Egy kicsit. Néhányszor találkoztam vele. Ugy-e bár Normann Henrinek hívják.

— Ugy van, uram.

Folyt. köv.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: A Z A L A P I T Ó K

Szerkesztőségi és kiadóhivatali
telefon szám: 62.

Nyilttér. *)

Orvosi lelkiismeretlenség.

Pataki Oszkár súlydobó athléta a napokban meghalt. Betegségének és halálának körülményei Patek Jenő vasuti orvost vádolják lelkiismeretlenséggel.

A tényállás a következő:

Pataki Oszkár múlt hó 30-dikán betegcédulával megjelent a fent nevezett orvosnál, hogy a betegséget igazolja, s ennek az alapján szabadságot kérjen. Az orvos a lábán alig álló embert elkergettes az irodába parancsolta.

A megboldogult haza ment, de nagy betegsége miatt csak 31-dikén délután mehetett a hivatalba. Ide azonban oly rettenetes állapotban ért, hogy hivatalnoktársai nem engedték meg neki, hogy dolgozzék, hanem haza küldték.

Hazaérve a fiatal athléta összerogyott a fájdalomtól. Édes atya e hó 2-dikán reggel 7 órakor elment Patekhez, hogy fiához hívja. Ez csak durva kifakadások és az atya azon kijelentésére, hogy más orvoshoz fordul, ment el a beteghez, akire ráparancsolt, hogy még az nap délután menjen el hozzá. Persze a szegény beteg nem csak hogy el nem mehetett, de még csak fel sem birt kelni.

Az édes atya ekkor Wilhelm orvosért ment, a ki nagy foku veselobbot állapított meg. Gyógykezelték a fiatal embert a leglelkiismeretesebben, de már későn. Patek Jenő orvos eljárása után megmenteni sem lehetett.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtetetlen fiunk, Oszkár halála alkalmából részvétüket fejezték ki és fájdalomukat enyhíteni iparkodtak, — ez uton fejezzük ki köszönetünket.

Szabadkán, 1905. jan. 9.

Pataki József és neje.

Nedves lakások = szárazzá tétele

az ember legdrágább kincsének — az egészség megóvása szempontjából — elengedhetetlen szükség. De csakis

természetes asphalttal

érhetjük el biztosan a célt; minden egyéb anyag alkalmazása költséges hiabavaló kísérletezésnek bizonyul

Megrendeléseket elfogad és jótállás mellett pontosan teljesít a vidéken is

KARSAI BERTALAN

a Magyar asfalt részvénytársaság képviselője

— SZABADKÁN. —

Elvállal mindenféle asfalt-burkolat készítését

Nemzeti nagy szálloda

megnyílt!

A Nemzeti nagy szálloda

tulajdonosa a szállodát a legkényesebb és a legmodernebb igényeknek megfelelően egészen újonnan rendezte be. Izlés, kényelem szeretettel párosult a berendezésnél.

A szállodának a legkitűnőbb konyhája és kávéháza van.

Szabadkának és vidékének közönsége, az utasok minden kívánsága a legpontosabb kielégítést nyer.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradok

tisztelettel

Halbrohr Adolf,

a Nemzeti nagy szálloda tulajdonosa.

Tehén- és disznó- etetésre

igen alkalmas

KRUMPLI

jutányos árért kapható

CZIGLER GYULÁNÁL

Magyar-utca.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér. Vastag betűkből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér.

Mindenki vásároljon az Antikváriumban: Képes könyvek, ajándék könyvek, képes levelezőlapok drbja 1 kr levél papírok, emlék könyvek bámulatós olesón az Antikváriumban Szabadkán Petőfi u. 88 sz. Blum háza gymnasium átellenében. Kölcsonkönyvtár havi 30 kr. díj. Hangjegyek, könyvek használtak étetnek és eladatnak.

Gyakorlati oktatást a német, francia és angol nyelvben ad egy ur, ki a nyelveket az illető országokban gyakorolta. Cim a kiadóhivatalban.

Jó karban levő íróasztal megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

Egyetemi hallgató bármily irodai foglalkozást esetleg középiskolai tanulóknak órákat s ad. Cim a kiadóhivatalban.

Lakás változás. Özv. Hamburger Mária okl. szülész, lakását VI. kör. Petőfi-utca idb. Illés Antal ur házába (csirke piac) helyezte át

Gazdaasszonyi esetleg egy keresztes családnál gyermekek mellé állást keres egy jobb családból való asszony. Feltételei szerények, inkább jó bánásmódot kíván.

Butorozott szoba a Széchenyi-terén kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Héber és hegedű oktatást nyújt kezdőknek kedvező feltételek mellett Benau Lipót, Szalay László-utca 33.

Egy asztalos tanoncz azonnali lépésre kerestetik. Gajdács Ferencnél V. kör, Béla utca 605.

Két fiatal ember részére a főtérén elegánsan butorozott szoba kiadó, ugyanott teljes ellátás is kapható. Cim a kiadóhivatalban.

Kettős könyvvitelben és levelezésben jártas fiatal ember állást változtatni óhajt. Cim a kiadóhivatalban.

1544/1904. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. járásbírósnak 1904. évi Sp. I. 336/6. számú végzése következtében Cabai Péter szabadkai lakos javára Berkes Ferenc szabadkai lakos ellen 60 kor. s jár. erejéig 1904. évi december hó 13-án fogatatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 986 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tehének és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szabadkai kir. járásbírósnak 1904. évi V. 2080/2. számú végzése folytán 60 kor. tőkekövetelés, 1/3% váltódíj és eddig összesen 5 kor. 06 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Szabadkán, VIII. kör 291. h. sz. a. Berkes-utca leendő megtartására 1905. évi január hó 11-ik napjának délelőtti 9³/₄ órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adni. Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 123. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Szabadkán, 1904. december 29.

Bende Ignác,

kir. b' r. v. grehajtó.